

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 28. maja 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 60.

Vprašanje ukinitve stanovanjskega zakona.

Veljavnost sedanjega stanovanjskega zakona preneha s 1. novembrom 1927. S tem dnem bi imele prenehati omejitve hišnih gospodarjev tako glede odpovedi in oddaje stanovanja, kakor glede določanja najemnine. O posledicah, ki bi jih imela ukinitve najemniške zaščite osobito za sedaj zaščiteni sloje, se je v javnosti že dosti razpravljalo. Organizacije zaščitenih najemnikov zahtevajo, da se stanovanjski zakon podaljša, dočim stoji hišni posestniki odločno na nasprotnem stališču. Zasebni uslužbenci opozarjajo, da na podaljšanju najemniške zaščite niso zainteresirani, ker sedanji stanovanjski zakon itak izključuje zasebnega nameščence od dodelitve stanovanja. Delavska zbornica je za to, da se gospodarju odpoved dopušča, toda le če dobi stranka drugod primerno stanovanje; najemina pa naj bi se maksimirala.

V naslednjem prinašamo izjavo, ki jo je dala Ministrstvu za socialno politiko Zbornica za trgovino, obrt in industrijo. Iz te izjave je razvidno, kako sodijo o podaljšanju najemniške zaščite naši gospodarski krogi.

Zbornična izjava se glasi:

»Trgovini, industriji in pretežni večini obrtništva — tudi gospodarsko šibkejšega — sedanji stanovanjski zakon ne nudi nikake zaščite. Ona zaščita, ki jo nudi obrtnikom brez vajencev, pa praktično ne prihaja v poštev, ker niso zaščiteni poslovni prostori.

Sedanji stanovanjski zakon trgovcu, industrijcu in obrtniku ne odreka samo zaščite kot najemniku, temveč ga izključuje tudi od dodelitve stanovanja, ako ga nima.

Nič boljše se po sedanjem stanovanjskem zakonu ne godi trgovskim, industrijskim in obrtnim uslužbenecem. Onim, ki že imajo stanovanje in majhno plačo, se ne sme odpovedati. Od dodelitve novega stanovanja pa je zasebni uslužbenec povsem izključen. Ker so zasebni uslužbenci pogosto prisiljeni menjati službo in radi tega tudi kraj bivališča in stanovanja, postaja zanje prav čisto praktično brezpomemben tudi oni del najemniške zaščite, ki jo po zakonu še imajo.

Posledica tega je, da danes trgovec, obrtnik in industrijec in na drugi strani zasebni uslužbenec ne samo, da ni zaščiten, temveč da stanovanja niti ne sme dobiti, četudi bi ga ne imel. Število oseb iz teh slojev, ki svojega stanovanja sploh nimajo, ali pa že leta in leta težko čakajo ukinitve stanovanjskega zakona v nezdruživih in pretesnih stanovanjih, ali kot podnajemniki zaščitenih najemnikov, je vedno večje. Dejanski položaj kaže, da stanovanjska kriza obstoja danes v prvi vrsti na strani onih, ki niso zaščiteni in da to krizo vedno bolj in bolj ostro ravno stanovanjski zakon v sedanji obliki.

Glavni namen stanovanjskega zakona je, da omili stanovanjsko krizo ter zaščiti gospodarsko šibkejšega. Sedanji stanovanjski zakon pa z enostransko zaščito samo malega dela gospodarsko šibkejših povzroča, da primanjkuje stanovanj vedno večjemu številu gospodarsko povsem šibkega malega obrtništva ter zasebnih nameščencev. Svojega namena v praksi ne izpolnjuje in zato tudi ni upravičene razloga, da se njega veljavnost v sedanji obliki podaljša preko 1. novembra 1927.

Na vprašanje, da-li se v zborničnem okolišču občuti pomanjkanje stanovanj, katere nove mere bi bilo predvideti v zakonu in katero dobo za končno likvidacijo stanovanjskega vprašanja, izjavlja zbornica sledeče:

Pomanjkanje stanovanj je občutno v večjih mestih in v industrijskih centrih. Število primanjkujočih stanovanj, koje se navaja na podlagi statistike stanovanjskih uradov, ne daje prave slike, ker temelji samo na prošnjah za stanovanje. Te prošnje pa danes vlagajo samo zaščiteni osebe. Med temi je mnogo takih, koje stanovanje že imajo, pa bi rade dobile boljše.

Dejansko vlada kritično pomanjkanje samo za mala dvo- in enosobna stanovanja. To bi se dalo omiliti samo s tem, da grade predvsem država in občine delavske in uradniške stanovanjske hiše. Podpreti je s cenimi gradbenimi krediti in olajšavami pri davkih in dokladah zasebno inicijativno. Pomagati bi bilo osobito manj imovitim slojem, koji so v teku zadnjih let pokazali jako živahno zanimanje za gradbo lastnega doma. Primanjkuje pa jim čisto gradbenih sredstev, odnosno jih plaše visoki stroški za kredit.

Marsikateremu gospodarsko krepkemu najemniku bi bolje kazalo, da zgradi lastno stanovanjsko hišo in del odda v najem, kakor pa da daje del svojih dohodkov ali kapitala za visoko najemnino. Mnogo nezaščitenih oseb, koje bi mogle graditi, plačuje še danes nizke najemnine v starih hišah. Gospodar se boji odpovedati, ker bi sicer dobil v stanovanje stranko, koja bi mu plačevala še manj. Številne zaščiteni stranke pa drže velika stanovanja preko svoje potrebe ter jih oddajajo v podnajem, dasi bi se mogle vsaj za prehodno dobo prav lahko zadovoljiti s povsem primernim manjšim stanovanjem.

Potreba po večjih stanovanjih, v kolikor obstoja, bi se v kratkem vsaj za silo pokrila, ako bi bila konkurenca pri oddaji stanovanj in določevanju najemnine do gotove višine svobodna.

Zbornica predlaga, naj se omejitve hišnega gospodarja glede odpovedi in oddaje stanovanj popolnoma ukinejo.

Najemnina za stanovanja s 4 in manj sobami — pritlikin pri tem ne računamo — ne bi smela prekoračiti zlate paritete. Za bazo zlate paritete je vzeti čisto predvojno najemnino v letu 1914. Pri hišah, ki so bile zgrajene po letu 1914, je višino najemnine določiti tako, da bo odgovarjala na zlato pariteto povišani najemnini v starih hišah dotičnega okoliša. Pri tem je pripomniti, da v najemnino ne bi bilo računati vodarine, gostiščine in kantske pristojbine, koje mora plačevati najemnik. Državni davek nosi hišni lastnik. Dogovori o popravilih so prosti. Pri tem pa mora priti do veljavne načelo občega državlanskega zakona o najemni pogobi, osobito o dolžnostih, ki jih nalagajo lastniku in najemniku določbe §§ 1096 do 1099 glede vzdrževanja in uporabe stanovanja. Prekoračenje zlate paritete bi bilo prepovedati ter določiti sankcije proti hišnemu posestniku, ki bi zahteval ali sprejel, kakor tudi proti najemniku, ki bi plačal višjo najemnino, kakor je dopustna. O sporih radi najemnine naj končno veljavno odloča komisija, obstoječa iz zastopnika politične oblasti ter po enega zastopnika hišnih posestnikov in najemnikov.

RACUNANJE ROKOV V ADMINISTRATIVNIH IN ADMINISTRATIVNO-KAZENSKIH CARINSKIH SPORNIH ZADEVAH.

Za pravilno računanje rokov v carinskih spornih zadevah po carinskem zakonu je generalna direkcija carin objavila z razpisom C br. 12.300 ex 1927 sledeče: Dan obvestila, odnosno vročitve rešenja kake administrativne ali administrativno-kazenske sporne zadeve se ne računa v rok. Rok za vložitev pritožbe v teh zadevah se prične računati še le od dneva, ki sledi dnevu vročitve ali obvestila, odnosno objave v »Službenih Novinah«.

ZA KONCENTRACIJO DENARNEGA PROMETA.

Na podlagi večletnih opazovanj in proučevanj možnosti, kako bi se preprečila visoka obrestna mera v naši državi, je prišla Narodna banka do prepričanja, da je pri nas potrebna koncentracija malih denarnih zavodov, katerih imamo preko 600. Koncentracijo namerava Narodna banka pospeševati na ta način, da bo v bodoče dovoljevala kredite samo bankam, ki imajo v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani preko 6 milijonov, v ostalih krajih pa preko 2 milijona dinarjev delniške glavnice, dočim so imele dosedaj pravico na kredit Narodne banke tudi one banke, ki so imele samo 3, odnosno 1 milijon dinarjev delniške glavnice.

AMERIŠKA INDUSTRIJA SE ZANIMA ZA JUGOSLAVIJO.

Jugoslovansko trgovsko ministrstvo razglasa, da se zanima neka ameriška skupina za izkoriščanje naših rud, zlasti železa in bakra, in da hoče za izdelavo polfabrikatov zgraditi v Jugoslaviji tovarne. Ista skupina se zanima za električne, hidravlične in plinove instalacije, za konstrukcijo pristaniških naprav, za železnice in gozdno industrijo. Konkretne in dokumentirane ponudbe, načrte, številke in pogoje je mogoče poslati preko našega trgovskega ministrstva, oddelka za zunanjo trgovino in trgovsko politiko na jugoslovanski generalni konzulat v Chicago.

TARIFNA BORBA MED HAMBURGOM IN TRSTOM.

Lansko leto v mesecu septembru se je ustvaril med železniškimi upravami, ki prihajajo v poštev za prevoz blaga na zaledjih gorenjih pristanišč, nekak modus vivendi v obliki začasnega sporazuma, ki naj se do konca leta 1927 nadomesti z definitivnim sporazumom. V ta namen bi se imela v prvi polovici meseca junija t. l. vršiti v Marijinih varih konferenca prizadetih železniških uprav, ki je pa bila v zadnjem trenutku odložena za en mesec, ker so nemške železniške uprave v zadnjem času izpremenile glede tega vprašanja svoje prejšnje stališče in ne kažejo pravega umevanja za definitivni sporazum. Domneva se, da spričo sedanjih razmer sploh ne bo prišlo do sporazuma in da pride v prihodnjem letu do ostrega tarifnega boja med Hamburgom in Trstom in posredno tudi med Stetinom in Reko.

UREDITEV DELOVNEGA ČASA V ŽELEZARNAH IN JEKLNARNAH V RUHR-SKEM OZEMLJU.

V železarnah in jeklnarh v ruhrskem ozemlju se je delovni čas uredil na sličen način kakor za rudarje. Na plačo, ki odpade na čezure preko 48 ur tedensko, se od 1. junija 1927 plačuje 12½ % pribitek. Delovni čas znaša normalno 58 ur. Prekoračenje tega normalnega delovnega časa se plačuje s 25 % prebitkom čezurnega normalnega zaslužka.

Trgovski točilci alkoholnih pijač.

Veliki župan mariborske oblasti je s posebno okrožnico odredil podrejenim obrtnim oblastvom, da se morajo s 1. julijem t. l. zatvoriti vse točilnice alkoholnih pijač v trgovinah z mešanimi in špecerijskim blagom in v branjarijah. Te trgovine bi v bodoče smele prodajati alkoholne pijače le samo v originalnih zaprtih steklenicah za konzum izven lokala.

Striktno izvajanje tega odloka bo povzročilo številnim podeželskim trgovcem ogromno škodo. Pogodilo pa ne bo samo onih, ki so si z velikimi težkocami in stroški pridobili točilno pravico in uredili točilne prostore v novem času, temveč tudi take trgovske točilce, ki imajo za točenje alkoholnih pijač že staro pravico ter so si odobrile obratovalnice pridobili na povsem pravilen način.

Ni čuda, da je odlok mariborskega velikega župana povzročil v vrstah trgovcev veliko zmedo in nevoljo in da trgovstvo sprejema omenjeno okrožnico z glasnimi protesti, ki so dobili izraza tudi v osebni intervenciji deputacije delegatov večine trgovskih gremijev pri velikem županu v Mariboru.

Proteste prizadetega trgovstva smatramo za povsem upravičene, ker smo mnenja, da se tak ukrep višje obrtne oblasti ne da zagovarjati ne samo s praktičnimi razlogi, temveč tudi ne s staljša veljavnih zakonitih podpisov. V naslednjem hočemo izraziti nekaj glavnih razlogov, ki govore proti temu, da bi se trgovcem vzele pravice, ki so si jih pridobili in kojih jim tudi pravilnik o gostilnah in odločbe upravnega in državnega sodišča ne jemljejo.

Trgovci z mešanim blagom, špecerijskim in delicatnim blagom ter branjevci so pred uveljavljenjem pravilnika o gostilnah, t. j. pred 10. julijem 1925, točili v Sloveniji alkoholne pijače za konzum v odprtih posodah na podlagi pravice, ki so jo dobili po zakonu o prodaji žganih alkoholnih pijač z dne 23. VIII. 1881, št. 62 drž. zak. Člen 107. omenjenega pravilnika je razveljavil predpise, po katerih so mogli pred 10. julijem 1925 dobiti trgovci pravico za točenje alkoholnih pijač v svojih trgovskih lokalih. Od takrat dalje je mogel dobiti trgovec novo tako pravico le po predpisih sedaj veljavnega pravilnika o gostilnah, ako so bili izpolnjeni vsi pogoji, naštetih v členih 82. do 86. pravilnika o gostilnah ter v členu 6. pravilnika k tarifni postavki 62. taksnega zakona. Obstoječih pravic pa pravilnik o gostilnah ni razveljavil. Predpisal je v čl. 105 samo to, da stari točilci spravijo svoje obratovalnice v sklad s predpisi čl. 82. do 85. pravilnika. Točilno pravico bi odvzel le onemu, ki bi v 6 mesecih svoje obratovalnice ne spravil v sklad s omenjenimi predpisi.

Čl. 105, ki se nanaša na stare točilnice, ne zahteva vseh onih pogojev, kakor jih mora izpolniti novi točilci, temveč le to, da spravi stari točilci svojo točilnico v sklad s predpisi čl. 82 do 85, v kolikor se nanašajo samo na obratovalnico.

Bati pa se je, da bodo obrtne oblasti pri izvajanju uvodoma omenjene okrožnice velikega župana stari točilcem zaprle točilne obrate, češ, da niso spravili obratovalnice v sklad s predpisi čl. 82 do 85 pravilnika, to pa zato, ker dotičnik ni trgovec z delicatami, ali ker kraj ni trg, letovišče ali mesto, odnosno nima 5000 prebi-

valcev itd. Ta bojazen je utemeljena tem bolj, ker pravi okrožnica izrečno, da »je s 1. julijem 1927 zatvoriti vse točilnice alkoholnih pijač v trgovinah z mešanim in špecerijskim blagom in v branjarijah. Te trgovine morajo prodajati alkoholnih pijač prilagoditi čl. 45 t. c.) pravilnika o gostilnah (t. j. prodajati le v originalnih zaprtih steklenicah za konzum izven lokala.)

Da bi taka razlaga čl. 105. pravilnika o gostilnah ne bila pravilna in da se je pri odobritvi obratovalnice starega točilca ozirati samo na one predpise čl. 82. do 85. pravilnika, ki se nanašajo na ureditev lokala samega, ne pa tudi na druge okoliščine, je razvidno iz sledečega:

Člen 27. pravilnika k t. p. 62. taks. zakona pravi: »Vse obstoječe obratovalnice — (torej tudi trgovine z mešanim in špecerijskim blagom ter branjarije), ki imajo, ko stopi ta pravilnik v veljavo, pravico, točiti pijače po prejšnjih predpisih, obdrže to pravico. S tem soglasno pravilnik o gostilnah v čl. 105 ne zahteva za stare točilce, da izpolnijo — kakor novi točilci — pogoje člena 86, t. j. da predložijo s potrdilom o primernosti lokala tudi osebno pravico. S tem odpade za stare točilce obveznost, da izpolnijo pogoj pod točko 1. člena 84. gost. pravilnika, četudi čl. 105. izrečno predpisuje izpolnitev pogojev čl. 84. pravilnika, ne da bi izyzemal točko 1. tega člena. Prav tako bi bila določba čl. 27. pravilnika k t. p. 62. taks. zakona, da obdrže vse obstoječe obratovalnice pravico točiti pijače, brez smisla, ako bi se zahtevalo od starega točilca, da izpolni tudi ostale pogoje čl. 82. do 85. gost. pravilnika, v kolikor se ne nanašajo na ureditev obratovalnice. Nekaj nemogočega in nesmiselnega je zahtevati, da stari točilci v vasi, kjer je 1000 prebivalcev, spravi obratovalnico tako v sklad z gostilniškim pravilnikom, da bo kraj štel 5000 prebivalcev. Prav tako nesmiselno bi bilo smatrati, da je stari točilci spravi obratovalnico v sklad s predpisi čl. 82. gostilniškega pravilnika šele tedaj, ko bi mešano trgovino pretvoril v delikatesno. Saj sme v okviru mešane trgovine prodajati vse predmete delikatesne trgovine. Ako zahteva čl. 105., da mora stari trgovski točilci, ki ne toči v kleti, temveč v trgovini, spraviti svojo obratovalnico v sklad s predpisi čl. 82. pravilnika, se vendar ne more zahtevati, da spravi svojo klet, koje sploh nima, v sklad s predpisi točke 4. člena 82. pravilnika!

Že iz navedenih zgledov zgledov sledi, da se od starega trgovskega točilca ne more zahtevati, da izpolni prav vse pogoje, ki so nastali v vseh točkah členov 82. do 85. gostilniškega pravilnika. Čl. 105. nasprotno misli samo na one pogoje čl. 82. do 85. pravilnika, ki se nanašajo na ureditev obratovalnice (lokala). Ti pogoji pa so naštet v točkah 2. in 4. člena 82., v členu 83., v točkah 2. in 3. člena 84. ter v členu 85. gostilniškega pravilnika.

Trgovskemu točilu, ki si je pridobil pravico točenja alkoholnih pijač na zakonit način pred 10. julijem 1925 in ki je uredil svojo obratovalnico tako, da ustreza higijenskim, stavbnim in policijskim predpisom, se zato ne bi smela s 1. julijem zapreti točilnica, četudi kraj ni trg, mesto ali letovišče, odnosno ne šteje 5000 prebivalcev in četudi dotični trgovec nima delikatesne, temveč mešane ali špecerijske trgovine ali branjarijo.

Trgovstvo se povsem strinja z zahtevo javnosti in gostilničarskega obrtništva, da se kar najostreje postopa proti otvarjanju številnih in higijensko zanemarjenih točilnic za stojiče goste, ki so začele rasti kakor gobe po dežju. Pravica pa, ki so si jih zakonitimi potomi že pridobili stari točilci, se ne sme jemati. V tem primeru gre za pridobljene pravice, kojih zakon ne razveljavlja, gre pa tudi za to, da se starim točilcem, ki točijo v marihorski oblasti pretežno le domača vina ter so žrtvovali velike vsote za ureditev obratovalnic, ne povzroči ogromne škode, ki bi jih zadela, ako bi se jim s prvim julijem točilnica zaprla.

F. Zelenik:

Rusija, hranilka Evrope.

Na mednarodni gospodarski konferenci, ki sedaj zboruje, je zastopana prvič tudi Rusija po svojih zastopnikih. Do sedaj se Rusija ni vdeleževala zborovanj itd. evropskih držav. Kakor kaže, potrebuje Rusija stikov z ostalo Evropo in najbrže potrebuje tudi že evropskih tržišč.

Da si predložimo pomen Rusije za gospodarstvo in obnovo Evrope, vzemimo na pomoč številke. Številke, katere navajam spodaj, so zanesljive, ker so vzete iz letnega poročila za leto 1913 poljedelskega ministrstva carske Rusije.

Rusija je bila pred vojno ogromna država, ki je obsegala eno šestino cellega sveta ter je bila $2\frac{1}{2}$ krat večja kot cela Evropa. Prebivalstvo Rusije je znašalo nad 173 milijonov duš (danes 144 milijonov). Na eni kvadratni verstki je živel 8,5 oseb (v Franciji 83, v Nemčiji 136 oseb). Nemški profesor Pavel Rohrbach je leta 1914 pozival narode, da se zlepa pobotajo, ker Evropa bo postala kozakaška tudi brez vojne in bojov. Dokazoval je, da bi čez 80 let imela Rusija 500 milijonov, Nemčija 165 milijonov, Francija 84 milijonov in Italija 59 milijonov prebivalcev. Rusija je tudi danes še ogromna država in prej ali slej bo prišla v tistem, če ne še večjem obsegu na evropska tržišča s svojimi pridelki in izdelki, kakor pred vojno. Začel se bo hud boj za tržišča in to bo čutila tudi naša kot poljedelska država, koje polovica izvoza obstoji v poljedelskih izdelkih. Ko se bo začel ta boj, se bo šele pokazala sposobnost in izvežbanost naše izvozne trgovine.

Danes zalaga evropska tržišča s svojimi poljedelskimi pridelki Amerika, toda ta ne more nikdar spraviti na tržišča tistih količin, kakor jih je ali jih bo Rusija. Rusija je naravnost ogromnega pomena za preskrbo Evrope, šele Rusija bo dala delavecu zapadne Evrope po stalni in primerni ceni kruha in mesa, industriji pa razne potrebne surovine. Dokler Rusija ne pride v vso močjo na evropska tržišča, ne bo prave prehrane in preskrbe Evrope. Rusija je pred vojno proizvajala nad eno petino (21%) vse svetovne proizvodnje zrnja. Rusija je pridelala od svetovne žetve: 23% pšenice, nad 51% rži, 32% ječmena, 24% ovsa ter je krila 23% evropske potrebe na zrnju in moki. Upoštevati pa moramo, da na enaki površini zemlje, na kakršni pridelava Nizozemska 33 stotov, Nemčija 27 stotov, pridelava Rusija komaj 6 stotov zrnja. Izračunamo sedaj lahko, kako ogromen prirastek pridelka je še mogoč.

V letih 1910 do 1912 je prišlo na evropska tržišča: pšenice iz Rusije 42, iz Argentine 22, iz Kanade 16, iz Indije 14, iz Avstralije 12 in iz Združenih držav 8 milijonov stotov.

Masla je prišlo na evropska tržišča: iz Rusije 3.400, Avstralije 2.4, Nizozemske 2.1 milijonov pudov (pud = 16.38 kg).

Jaje je pripeljala na evropska tržišča Rusija 3275 milijonov komadov, Italija 389 milijonov in Danska 280 milijonov komadov.

Površina gozdov na celem svetu se ceni na 1100 milijonov ha. Od tega odpade na Rusijo 502 milijona ha, na ostalo Evropo pa 44 milijonov ha. Rusija je izvažala na leto okoli 770.000 vagonov lesa, kar je le majhen del donosa gozdov, ker radi pomanjkanja prometnih naprav in sredstev ni mogoče izvažati.

Rusija je pridelala 10krat več lanu, kakor ves ostali svet. Samo manganeve rude je dala Rusija na leto okoli 150.000 vagonov, nad 100.000 vagonov nafte, tisoče vagonov mesa, ogromno količino konj, ovac, volne itd.

Rusija je za prehrano in obnovo kakor tudi za ureditev industrijskega obratovanja v Evropi neobhodno potrebna in dokler ne bo Rusije na evropskih tržiščih, ne bo nehala kriza.

Združene države ne morejo nadomestiti Rusije, nasprotno, Amerika izmogoča Evropo. Združene države so bile pred vojno Evropi dolžne skoraj 5 milijard dolarjev, danes pa terjajo od Evrope nad 15 milijard.

Pred tarifnimi izpremembami.

Železniška uprava objavlja poloficijelno glede tarifnih izprememb, ki se izvedejo v doglednem času, sledeče obvestilo:

Velik deficit, s katerim je železniška uprava zaključila svoje račune za proračunsko leto 1926/1927, jo je prisilil, da ukrene vse, za uravnovesenje železniškega gospodarstva. Ker se uravnovesenje ne more doseči edino z znižanjem izdatkov, je železniška uprava prisiljena, da gotove tarife tudi poviša. Pri tem hoče postopati čim opreznije in upoštevati bistvene potrebe našega gospodarstva. Osnutek nameravane reforme pošlje že te dni tarifnemu odboru v izjavo. V prvi vrsti se poviša tarifa za vse one predmete, kateri spadajo v najnižje ugodnostne razrede tarife. Tarifa za te predmete ne pokriva niti enega dela železniških režijskih stroškov in je tudi sicer prenizka v razmerju s predmetnimi tarifami drugih držav in predvojnimi tarifami naše države ter z vrednostjo blaga.

Ob nameravani reformi se tarifa tudi zniža za ono blago, katero danes po splošnem nivoju našega barema pobiramo sorazmerno višjo prevoznino.

Reforma obsega tudi načrt potniške tarife z znatnim znižanjem voznine. Tudi ta načrt dobi tarifni odbor v izjavo.

Urnovesenje finančnega položaja ne zahteva samo smoteno poslovanje in pravičnost, ker bi bilo krivično, da bi se deficit pokrival z davki, katere plačujejo vsi sloji prebivalstva, torej tudi oni, ki od železnice nimajo direktne koristi niti kot potniki, niti kot prevozniki.

Povišanje tarife se namerava uveljaviti šele izza dne 15. avgusta t. l. predvsem radi tega, da bodo gospodarski krogi mogli pravočasno kalkulirati voznino po novi tarifi in da se bo moglo čim več blaga za časa takozvane mrtve sezone spraviti po stari, nizki tarifi v namembene kraje. Ako bi železniška uprava videla, da bi se s tem promet ob mrtvi sezoni poživil, namerava tudi drugo leto za dobo mrtve sezone dovoliti znatne ugodnosti za blago, ki se prevažna v masah, ker bi potem v sezoni imela za sezonsko blago čim več vagonov na razpolago.

GLASOVI O SVETOVNI GOSPODARSKI KONFERENCI.

Znani narodni ekonom prof. dr. Gustav Cassel je povedal v Ženevi svoje mnenje o svetovni gospodarski konferenci. Dejal je: »Konkretnih rešitev od konference ni pričakovati, gre samo za določitev temeljnih načel in za orientacijo javnega mnenja. Vse drugo bo prinesel čas. Preveliki nacionalizem, nastal vsled vojne in mirovniških sklepov, mora prenehati, problemi se morajo rešiti po gospodarskih potrebah. Svet stremi po višjem življenjskem standardu, dosego tega cilja pa otežkočajo politične ljubosumnosti. Javno mnenje mora preplesti misel, da se more zvišanje življenjskega standarda doseči le z oprostitvijo mednarodne trgovine in z dvigom produkcije. Danes je še dosti skeptikov, a ne smemo prezreti dejstva, da se je sestala konferenca z namenom obravnavati probleme, ki jih udeležniki običajnih konferenc — politiki — sploh ne morejo rešiti. Konferenca v Ženevi je naravno samo začetek, a avtoriteta Zveze narodov na gospodarskem polju se je izkazala že v številnih slučajih. Inženjer Dvořáček: Kljub vsem kompromisom in pridržkom je konferenca s glasno pokazala edini možni razvoj in sicer v smeri svobodne trgovske politike. — Minister Hodač: Pomen dela industrijske komisije obstoji v tem, da je postavila na čelo razmišljanja zvišanje produkcije, in ne zmanjšanje, in da je pokazala boljše organizacijo dela, standardiranje in mednarodne industrijske dogovore. — Inženjer Klindera: Po ključkih konference se mora ugotoviti, da se domneve, kot da bi poljedelstvo igralo na konferenci samo podrejeno vlogo, niso izpolnile. — Posl. Tayerle: Konferenca je potrdila, da se zastopstvo nastavlencev ravno tam ne more izločiti, kjer gre za gospodarski napredek. — Torej je konferenca v vseh ozirih nekaj dobrega napravila.

Bogumil Vošnjak:

Trgovski atašeji.

(Nadaljevanje.)

III. Zveza s pristojnimi ministrstvi in organizacijami za izvoz.

Francoski trgovski atašeji so v neposredni zvezi z ministrstvom trgovine in direktorjem Narodnega ofisa za zunanjo trgovino, kakor tudi z ostalimi ministrstvi. Njihova poročila se dostavljajo v kopiji istočasno šefu diplomatske ali konzularne misije, kateri so dodeljeni. Poročila trgovskih atašev se objavljajo v uradnem vestniku trgovine in industrije, ki je organ ministrstva trgovine. Francoski trgovski atašeji imajo svojo diplomatsko misijo, ker se jih samtra za člane diplomatskega personala.

Zedinjene države so po našem mnenju na neprimeren način izvedle separacijo zunanje trgovske službe od ministrstva za zunanje zadeve. Zdi se nam, da je gosp. Huver storil dobro, ko je ločil ameriško zunanjo trgovsko službo od konzularne službe in sploh od ministrstva za zunanje zadeve in jo uvrstil v pristojnost ministrstva trgovine, ki je v resnici edino poklicano, da jo upravlja.

Ni dobro, če se kaka stvar preveč generalizira. Ni izključeno, da je ameriški sistem dober za zunanje prilike Zedinjenih držav, ki nimajo velikih zunanjih opasnosti in komplikacij. Tu more biti v istini gospodarstvo samo scbi cilj. Čisto drugače je v drugih državah, na primer v srednji Evropi ali na Balkanu.

Naše mnenje je torej, da ameriški primer, ki daje celo zunanjo trgovsko službo v roke ministrstvu trgovine, ni v duhu časa in da odgovarja le v nekoliko interesom velike države, ki nima nevarnih aktualnih problemov zunanje politike.

Sedaj je treba, da si ogledamo zveze italijanskih trgovskih atašev s pristojnimi ministrstvi. Najprej moramo opozoriti, da je italijanska zunanja trgovska služba še mlada, da se je ustanovila takorekoč šele pred desetimi leti. Omenili smo že, da imenuje italijanske trgovske atašeje po čl. 10 zakona iz l. 1920 komisija, koje sestavo smo že točno navedli. Ni pa niti umestno niti logično, da so italijanski trgovski atašeji odvisni od direktorja politične ekonomije in zunanje trgovine v ministrstvu trgovine. V tej direkciji je takorekoč koncentrirano vse delo, tičočee se zunanje trgovine. Kakor se mi je poročalo od strani italijanskih strokovnjakov, ki so sodelovali pri zakonskih projektih v tem pogledu, ima dejstvo, da so trgovski atašeji pred vsem odvisni od te oblasti, svoj pravi razlog v osebi šefa te direktorije, ki se trudi, da obdrži v svojih rokah celi aparat trgovskih atašev. Po mnenju teh strokovnjakov spadajo italijanski atašeji na vsak način pod ministrstvo za zunanje zadeve, katero mora v današnjih prilikah, ko so gospodarska vprašanja popolnoma zvezana s političnimi, imeti v vprašanih zunanje trgovine in zunanjih ekonomskih odnošajev prvo in odločujočo besedo. V italijanskem ministrstvu zunanjih zadev obstoja takozvani Ufficio di collegamento, kateremu načeluje običajno pooblaščen minister. Naloga te oblasti je, biti zveza med ministrstvom za zunanje zadeve z vsemi gospodarskimi ministrstvi v prošlosti, ali danes z ministrstvom narodne ekonomije, v katerem so centralizirane vse gospodarske agende države. Naloga te oblasti je, da v vseh vprašanih zunanjih gospodarskih odnošajev čuva državne interese in interese zunanje politike.

Po vzorcu ameriškega urada za zunanjo trgovino pristopila je tudi Italija k reševanju vprašanj, kako bi gospodarske organizacije sodelovale pri pospešitvi evolucije zunanje trgovine. Mussolini je na isti podlagi, kakor je to učinjeno v Zedinjenih državah, ustanovil Zavod za izvoz. S tem so dobili italijanski trgovski atašeji nov delokrog. Uprava Zavoda za izvoz se obrača v vseh važnih vprašanih na trgovske atašeje posameznih držav in že sedaj po nekaj mesecih, ki so prošli od ustanovitve tega zavoda, je delo v polnem teku in ustanovljene so naj-

intenzivnejše zveze med Zavodom za izvoz in italijanskimi trgovskimi atašaji v inozemstvu. Sigurno se bo razvijala služba italijanskih trgovskih atašajev v tem pravcu, da se bo bolj akcentuiral vpliv ministrstva za zunanje zadeve in da se bo spojil delokrog Direkcije politične ekonomije in zunanje trgovine v ministrstvu narodne ekonomije z Ufficio di collegamento v ministrstvu za zunanje zadeve v ta namen, da se ustanovi oblastvo pod vodstvom ministrstva za zunanje zadeve.

(Dalje prihodnjič.)

Trgovina.

Zastopstvo v Franciji za prodajo kemičnih produktov za industrijo in lekarništvo ter surovin za parfume jugoslovenskega izvora želi prevzeti neka tvrdka v Parizu. Natančen naslov tvrdke se izve v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Industrija.

Češki čevlji. Ameriški importerji so se v zadnjem času pritožili, da eksportirajo nekatere češkoslovaške tvrdke v Ameriko galanterijske čevlje, ki glede kvalitete nikakor ne ugovarjajo. Sicer gre samo za par tvrdk, a vseeno so se češkoslovaški industriji čevljev s to zadevo podrobno pečali in bodo vse odredili, da se to ne bo ponavljalo in da ne bo vsled par tvrdk oškodovan dobri glas vse industrije. Tako bi se moralo vselej in povsod nastopiti.

Razkroj ogrskega suknarskega kartela. Po dolgotrajnih težavnih pogajanjih so osnovali lani na Ogrskem kartel tovarn suknar. Dogovorili so se o enotnih prodajnih pogojih in cenah; zlasti pa naj bi člani pri javnih dobavah enotno nastopali. Beremo, da je sedaj kartel vsled notranjega nesoglasja razpadel in da ga bodo v kratkem tudi uradno likvidirali. Karteli na Ogrskem sploh nimajo sreče, so jih že precej razdružili. Zlasti poljedelci so veliki nasprotniki kartelov.

Nemški in angleški kemični trust. Po poročilih iz Londona se interesna skupnost obeh trustov ne bo omejila samo na proizvode barvne industrije, temveč se bo razširila tudi na umetno svilo, na gnojila, farmacevtske potrebščine itd. Predmet sedanjih pogajanj je vprašanje skupnega izkoriščanja tehniških iznajdb in razdelitev prodajnih trgov v prvi vrsti v velebritanski imperij. Sir Alfred Mond, znani angleški narodni gospodar in voditelj angleške kemične industrije, je izjavil, da bo mogla po uspešno izvršenih združitvenih pogajanjih kontrolirati nemška in angleška kemična industrija 40 odstotkov svetovnega konsuma na kemikalijah in 70 odstotkov porabe barvil. Poročali smo tudi že, da se vršijo od časa do časa pogajanja z ameriško kemično industrijo. Če pride do združenja vseh treh, bodo imele nekakšen monopol in bodo brez konkurence.

Denarstvo.

Avstrijska posojila v inozemstvu. V zadnjih letih se je posrečilo Avstriji, da je dobila v inozemstvu zmeraj več posojil. V letih 1922/23 so mogli placirati samo posojila Zveze narodov in leta 1924 samo posojila v znesku treh milijonov dolarjev; a v letih 1925 in 1926 so dobili 12 inozemskih posojil. Posojila 1924 do 1926 so imela nominalno vrednost 233 milijonov šilingov; netoobrestovanje se je menjavalo med 4 in 9,15%, doba posojil je znašala 10 do 30 let.

Stabilizacija leja. Že večkrat smo o tem pisali. Sedaj beremo, da se je med guvernerjem rumunske Narodne banke Burileanom in med pristojnimi člani ministrskega sveta že dosegel sporazum o modaliteti pri lejevi stabilizaciji. Stabilizacije nočejo izpeljati s prisiljenim tečajem leja, temveč jo hočejo izvesti z nižjim tečajem, kot ga ima lej sedaj. Vse kaže, da se bo v bližnji bodočnosti stabilizacija res izvršila.

Češkoslovaška in ruski krediti. Nemška strojna industrija se je obrnila na češkoslovaško strojno industrijo s predlogom, naj se udeleži posojila 50 milijonov mark za Rusijo. Kredit naj bo določen izključno le za nakup poljedelskih strojev v teh dveh državah. Nemška vlada je dovolila 60 odstotno jamstvo, in toliko naj bi dovolila tudi češkoslovaška vlada, z udeležbo industrije in bank. Po-

gajanja so še v početku; čakajo na povratek češkoslovaških delegatov iz Zeneve, nato se bodo začela pogajanja z vlado. Če bo izrekla češkoslovaška vlada svojo pripravljenost za dovolitev jamstva, bo zaposlenost češkoslovaške industrije poljedelskih strojev za daljšo dobo zjamčena. Sicer se nahaja trenutno češkoslovaška strojna industrija v dobrem položaju, a je vsekakor boljše, da si varuje trg za daljšo dobo, zlasti še, ker je v prvi vrsti navezana na eksport.

Davki in takse.

Plačilo neposrednih davkov v I. 1926. V letu 1926 se je v naši državi pobralo na neposrednih davkih 1.839.892.118 Din 45 par in sicer v Srbiji in Črni gori 429.522.296 Din 68 par, na Hrvaškem in v Slavoniji 415.780.577 Din 73 par, v Vojvodini 490.370.063 Din 44 par, v Sloveniji 226.083.384 Din, v Bosni 220 milijonov 342.591 Din 82 par in v Dalmaciji 57.793.204 Din 78 par. V te zneske je všteti tudi davek na poslovni promet z vsoto Din 181.579.590 Din 55 par. Ta vsota se na posamezne pokrajine razdeli sledeče: Hrvatska in Slavonija 44 milijonov 862.272 Din 94 par, Slovenija 39 milijonov 26.719 Din 49 par, Vojvodina 37.778.212 Din 19 par, Bosna in Hercegovina 220.342.591 Din 82 par in Dalmacija 57.793.204 Din 78 par. Glede neposrednih davkov v splošnem je torej Slovenija med posameznimi pokrajinami na četrtem, glede davka na poslovni promet pa na drugem mestu. Od celokupne vsote se je tega davka pobralo v Sloveniji preko 20%.

Iz naših organizacij.

IZ SEJE ŠOLSKEGA ODBORA GREMIJA TRGOVCEV V LJUBLJANI.

Šolski odbor gremija trgovcev v Ljubljani je imel dne 13. in 20. t. m. sejo, na kateri so se obravnavali nekatere disciplinarni prestopki na gremijalni šoli. V zadnjem času so se dogodili pogosti primeri kršitve disciplinarnih predpisov s strani vajencev. Zlasti je v tem oziru prednjačil II. a razred. Vajenci so samovoljno izostajali od pouka, ne da bi za to vedeli učni gospodarji. Tudi kontrolnih knjižic niso predložili v potrditev. Za to je moral šolski odbor poseči po ostrejših ukrepih. Na podlagi obrtnih predpisov kakor tudi gremijalnih pravil, je šolski odbor začasno izključil iz gremijalne šole 9 vajencev, ker so neopravičeno izostajali od pouka. Mesto, da bi pohajali v šolo, so se potepali po mestu.

Radi zamujenih učnih ur bodo izključeni vajenci izkazani za neizpršane in bodo morali zaradi tega v jeseni položiti izpit iz vse učne snovi II. letnika, če bodo hoteli prestopiti v III. letnik. Šolski odbor je ugotovil, da so temu krivi tudi starši, ker svoje otroke premalo nadzorujejo. Dolžnost staršev je, da svoje otroke navajajo k spodobnemu obnašanju, da jih opozarjajo na potrebo obiska šole in jim priporočajo, da so ubogljivi napram svojim učnim gospodarjem.

Nadalje se je ugotovilo, da tudi učni gospodarji ne posvečajo izobrazbi svojih vajencev dovolj pažnje. Razposajenim vajencem bi morali učni gospodarji posvetiti še večjo pozornost, ker imajo učni gospodarji veliko odgovornost za zaupanega jim dečka. Dolžnost učnih gospodarjev je, da skrbijo za vzgojo vajencev, da postanejo spretni in marljivi pomočniki in to vajencem samim v prid, sebi v čast in v korist vsega trgovskega stanu.

Da se v bodoče prepreči ali vsaj omeji kršitev disciplinarnih predpisov na gremijalni šoli, je šolski odbor sklenil, da bo postopal v bodoče proti kršiteljem z najostrejšimi sredstvi. Ker je nastala hiperprodukcija trgovskega vajenstva, bo šolski odbor sprejemal le take vajence v gremijalno šolo, ki dajejo garancijo, da bodo z uspehom dovršili gremijalno šolo in da bodo tudi napram učnim gospodarjem ubogljivi.

Šolski odbor je nadalje sklenil, da se bo vsaka učna pogodba, sklenjena med učnim gospodarjem in starišem vajenca, razveljavila, ako vajenec v I. semestru iz treh predmetov ne izdela. V mesecu juniju se bo izvršila per-

lustracija vajenstva in pomočnikov in zato prosi šolski odbor gg. šefe, da vpošljejo v določenem roku izpolnjene izkaze. Za one vajence in vajenke, ki bodo letos dovršili gremijalno šolo z odličnim uspehom, bo odbor nabavil primerna darila. V prihodnjem šolskem letu se prične na gremijalni šoli poučevati tudi blagoznanstvo.

Trgovski obrati ob nedeljah in praznikih. Gremij trgovcev v Ljubljani ponovno opozarja na sklep občnega zbora z dne 29. marca t. l., v zmislu katerega mora delo v trgovskih obratih počivati ob naslednjih praznikih: 1. januar (Novo leto), 6. januar (Sv. Trije Kralji), 19. marec (Sv. Jožef), Velikonočni ponedeljek, Vnebohod (premakljiv), Binkoštni ponedeljek, Sv. Rešnje Telo, 29. junij (Sv. Peter in Pavel), 15. avgust (Vnebovzetje), 1. november (Vsi sveti), 1. december (praznik Ujedinjenja), 8. december (Brezmadežno spočetje), 25. december (Božič), 26. december (Sv. Štefan). Ob enem opozarja Gremij svoje člane, da je v gremijalnem okolišu nedeljski počitek obvezen za vse trgovske obrate brez izjeme. — Načelstvo.

RAZNO.

Propagandni leksikon za trgovino in industrijo. Praška trgovska zbornica bo izdala 20.000 izvodov propagandnega leksikona za trgovino in industrijo ter bo razposlala knjižico brezplačno na vsa važna mesta v inozemstvu, kot so trgovske in industrijske zbornice in zveze, poslaništva, veliki hoteli itd. Praška mestna občina je dala sestaviti za to publikacijo uvodni odstavek o mestu Praga, o njenem pomenu in razvoju ter o njenih znamenitostih.

Državno zdravilišče na Golniku (za pljučne bolezni) je dograjeno ter ima lepe, zračne sobe, lasten vodovod in novo električno razsvetljavo. Milo subalpinsko podnebje, lepa okolica, obširni smrekovi in jelovi gozdovi, čist zrak, hrana izvrstna (čez 4000 kalorij), zdravljenje najmoderneje. Sprejemajo se moški in ženski bolniki z začetno tuberkulozo. Prospekti se dobivajo pri upravi zdravilišča na Golniku in v Ljubljani, St. Peterska vojašnica, I. nadstropje, soba št. 1.

Ogrske zavarovalne družbe. Štiri velike ogrske zavarovalne družbe, v katerih je udeležen inozemski kapital, hočejo izstopiti iz kartela zavarovalnih družb. To bi pomenilo propast kartela. Vsled težkih kartelovih pogojev hoče sklepati ogrska industrija svoje zavarovanje pri inozemskih družbah. Samo v dveh dneh je bilo odpovedanih 9000 zavarovalnih pogodb, nekatere družbe bodo vse zgubile. Na Ogrskem pa karteli res nimajo sreče.

Kmetijsko razstavo v Pragi sta uradno obiskala odposlanca Slovenske kmetijske družbe gg. Lah in Rohman. Obenem se o vseh stvareh razstavnih poslov informirata, ker Kmetijska družba letos v Ljubljani prireja slavnostno kmetijsko razstavo za 160 letni obstoj tega zavoda.

Zadolževanje nemškega kmetijstva je enako kakor pri nas zavzelo že prav nevaren obseg tako, da je v stvar v svrhu odprave moral poseči državni vmes. Povojne zadolžitve so znašale s koncem decembra 1925 okoli 3 milijarde 100.000.000 mark. V preteklem letu je to stanje naraslo na 3.600.000.000 mark. Da kmetijstvo iz želve več doseže v svrhu pokrivanja dolgov, odnošno, da se obvaruje pred prisilno prodajo, je ministrstvo ustanovilo tožadno žitno-trgovsko družbo, omogočilo se je dobivanje predumov na žetev pri državnih banki, kreditnim institutom pa se je omogočilo podaljšati zapadlost kmetijskih obveznosti za daljšo dobo. Po drugih merah je bilo omogočeno zadolžencem prenesti višec dolgov na realni kredit. Nadalje se dela na to, da se znižajo obresti za agrarne kredite. Istotako se provaja konvertiranje 10% kmetijskih zlatih zadolžnic na 7%. Emisija 6% papirjev je v teku.

Stavbno gibanje v Rusiji. V zvezi s slavnim gibanjem v Rusiji je sklenila sovjetskoruska vlada, da bo prilegnila k temu delu tudi inozemske podjetnike, ki naj se udeležijo dela v obliki koncesij. Te koncesije bodo sledeče: Koncesije za izvedbo stavbnih del — in-

dustrijske naprave, vodne naprave, ceste itd. — na podlagi določenih dogovorov; koncesije za zgradbo stanovanjskih hiš na lasten račun, pri čemer koncesionari hiše ali posamezna stanovanja lahko naprej oddajo v najem. Lahko se napravijo specialne mešane družbe, na eni strani z udeležbo vlade, na drugi strani z udeležbo inozemskih podjetnikov. Morda bi bilo dobro, če bi se tudi naši podjetniki za vse to zanimali; v čeških listih beremo, da je zanimanje čeških podjetnikov precej živahno.

Drobne vesti. Več ameriških bombazevih zvez je sklenilo reorganizacijo bombazeve industrije v U. S. A. obenem z ureditvijo bombazevega pridelka. Kot glavni cilj označajo dvig konsuma bombazevega blaga in omejitev v izdelovanju bombaža; v ta namen bi bilo treba antitrustni zakon spremeniti. — Pridelek riža na Filipinih je dosegel rekordno višino 18 milijonov bushelov. — Swedish American Investment Trust, ki je v zvezi s švedskim vžigalnim sindikatом, izkazuje za leto 1926 3.540.000 dol. čiste dobička, na delnico 7.43 dol. — Pariška Pathé Cinéma družba zaključuje poslovno leto 1926 s čistim dobičkom 20 milijonov frankov (lani 15.98) in bo zvišala dividendo od 31 na 41 frankov. — Evropske pošiljatelj zlate v Ameriko so znašale od 1. jan. do 15. maja 45 milijonov dolarjev. — Belgijska banka je s posredovanjem Angleške banke nakupila za 17.5 mil. frankov zlatih palic. — Sejem za kožuho v Leipzigu je v svojem večtedenskem poteku kazal prav živahno kupčijo, tako od strani domačih kot od strani inozemskih nakupovalcev. — Jugoslovansko finančno ministrstvo je dovolilo upravi državnih monopolov večje kredite za dvig produkcije soli. V prvi vrsti mislijo na soline v Tuzli, v Stunu in na druge dalmatinske. — Od 1. do 30. aprila 1927 je bilo v SHS 141.8 mil. dinarjev carinskih prejemkov proti 171.7 milijonov v istem mesecu lanskega leta. Ker je znašal proračun 140.7 milijonov, vidimo torej majhen prebitok. — Jugoslovanski trgovski minister je razposlal vsem zbornicam od justičnega ministrstva izdelani zakonski načrt o prisilni poravnavi izven konkurza. Po došlih odgovorih bodo načrt na novo proučili. — V ogrskem justičnem ministrstvu pripravljajo novo zakonsko predlogo o valorizaciji. — Zagrebška trgovska in obrtna zbornica naznanja, da se je pričelo v Smirni izredno živahno stavbno gibanje in pozivlja interese za dobavo gradbenega materiala itd.; naj se javijo.

Gospodarske vesti. Vsled dviga lire so začele v Italiji cene padati in so začeli zniževati plače in mezde, najprvo država, nato industrija. — Del tračnice, ki jih bo Jugoslavija potrebovala pri svojem velikem železniškem investicijskem programu, bo dobila na račun reparacij, del bo naročila na Poljskem, del pa pri srednjeevropskih železnih tovarnah — Alpine, Vitkovice itd. — Nizozemska tovarna umetne svile bo izplačala letos 16 odstotno dividendo; lani je bila dividenda 25 odstotna. — Češkoslovaške tovarne dušika bodo ustanovile skupni prodajni urad, ki bo začel delovati 1. julija. — Spricho slabega tečajnega razvoja za baker na svetovnem trgu je sklenil ameriški bakreni sindikat znižanje cene od 13.35 centov na 13.20. — Na Poljskem so dobili nov industrijski zakon. To je prvi poljski zakon, ki obsega vse poljske pokrajine, ki velja za vse industrijske in obrtne panoge in obsega okoli 400 obratov. Nova naredba ima posebno velik pomen za prejšnje rusko ozemlje, kjer prej ni bilo še nič podobnega. — Ogrska operska industrija, ki je bila v zadnjem času prav slabo zaposlena, je vsled izredno obsežnega stavbnega gibanja dosegla na novo že 50 odstotkov svoje kapacitete. V kartelu opeke združene tovarne bodo napravile letos 160 milijonov kosov opeke, dočim znaša vsa njih kapaciteta 300 milijonov kosov. — Na Angleškem se je začela močna propaganda za spremembo zakona o zaščiti industrije. — Indeks cen v italijanski veletrgovini je znašal v avgustu 1926 še 691.3, 1. jan. 1927 649.2, v zadnjem aprilovem tednu pa 555.25. — V Beogradu so ustanovili novo banko, »Jugoslovanski kreditni zavod d. d.«; udeleženca je Ogrska Eskomptna in Mešna banka v Budimpešti. — Poljski

Produkcija kisa

družba z o. z.

Ježica pri Ljubljani

proizvaja letno čez pol milijona litrov naravnega aromatskega kisa.

Jedlini kis iz najfinejšega špirita 12 %.

Namizni kis iz pristnega vina 10 %.

V jakosti brez konkurence.

Prepričajte se o prvovrstni kakovosti našega izdelka!

dolg Jugoslaviji v znesku 40 milijonov dinarjev bodo odplačali na polovico v tračnicah in drugem železniškem materialu, na polovico v gotovini, za kar bodo kupili zlasti jugoslovanski tobak. Vsega skupaj je naročila Jugoslavija 2 tisoč ton železniških tračnic, 1500 ton materiala za zgradbo mostov in številnih pristaniških žerjavov. — Glavne praške banke hočejo zvezati z glavno pošto s pnevmatičnim poštnim obratom in na ta način promet izredno olajšati. — Poljska trgovska bilanca za april kaže veliko pasivnost 29 milijonov zlatov (uvoz 148 milijonov, izvoz 119 milijonov.) To je najneugodnejša mesečna trgovska bilanca v zadnjih dveh letih in nam dokazuje težko krizo, v kateri se nahaja poljsko gospodarstvo. — O novih tekstilnih podjetjih Čehoslovakov na Ogrskem poročajo: Tovarnar Löwy iz Warnsdorfa bo zgradil v Budimpešti bombažovo tkalnico, brata Perutz v Papi predilnico bombaža z 20.000 vreteni, družba čeških in angleških kapitalistov pa v Szegedu svilarno, za katero je dalo mesto zastoj 10.000 kvadr. metrov stavbnega sveta in pa potrebno opeko. — Češka Elektro Lux d. z. o. z. hoče zvišati glavnico od 200.000 na 2.000.000 čsl. kron. Vso glavnico 1.800.000 Kč bo vplačal predsednik centralne družbe Wenner Gren. — Tovarne Steyr bodo po sklepu občnega zbora na zloženo delnico v znesku 30 šilingov plačale di-

videndo 3 šilingov = 10%. — V aprilu so se dvignili dohodki iz nemškega borznoprometnega davka od 4.1 na 7.6 milijonov mark. — Dva meseca trajajoča trgovska pogajanja med Rumunijo in Italijo se niso z uspehom končala. Iz Rima došla rumunska delegacija izjavlja, da italijanskih želji ni mogoče izpolniti. — Občina Dunaj izdeluje sedaj zakonski načrt o prevzemu direktnega jamstva za trgovino z Rusijo sporazumno z Eskomptno družbo; jamstvo je 60 odstotno in gre do 100 milijonov šilingov. Zakon bo v bistvu posnetek nemškega garancijskega zakona. — Mesto Bukarešta je dobilo posojilno ponudbo v znesku 7 milijonov dolarjev, z 8 odstotnim obrestovanjem in s 40 letno dobo. Ponudbo študirajo sedaj v finančnem ministrstvu.

Nov rekord avta »Tatra«. V torek je lepo vreme izvabilo gosle češkoslovaškega konzula v Ljubljani dr. Resla k preizkušnji zmoglosti avtomobila češkoslovaške znamke »Tatra«. Solastnik lukajšnje tvrdke Jugo-auto g. Camerik, ki zastopa firmo »Tatra«, je s svojo spretnostjo hitro premagal zapreke slabe ceste in pri najvišjem obremenjenju avtomobila s petimi osebami izvršil nov čudež avtovožnje. Za tričetrt ure je prišel iz Ljubljane na vrh Sv. Katarine, koje prebivalci so že drugič imeli priložnost občudovati zmoglosti tega moderno konstruiranega avtomobila. Med sportnimi krogi in sploh med avtomobilisti vzbujajo te izvanredne zmoglosti vozila »Tatra« — pravega hribolazca — splošno pozornost.

Die Hinterlüren der Buchhaltung. Tako se nazivlja knjiga, ki sta jo izdala v berlinski založbi Richard Leo dr. Ernst Jenny in G. Niedermayer. Publikacija se opira na posebne skušnje knjižne in bilančne revizije in kaže pota, ki se jih mora knjigovodja ogibati, da ne pride v navskrižje s kazenskim pravom. Najprvo nam v spretni obliki podasta avtorja strokovni obris pomena in nalog knjigovodstva in njegova temeljna pravila, in obravnavala nato na vrsti praktičnih zgledov razne nagibe, ki lahko zapeljejo knjigovodjo na stranpota. Dalje pridejo zgledi, ki nam kažejo bolj ali manj običajne knjigovodstvene grehe, ne samo nastavljenec,

temveč tudi podjetnikov, v svrhu pokritja ali zamlanjanja gospodarskih dogodkov in pravega premoženjskega položaja. Knjiga te opozarja na metode zlorabe in na njene posledice, na potrebo izdatnega nadzorstva, na organizatorične določbe v svrhu kolikor mogoče uspešnega preprečenja zlorab in lažjega odkrivanja napačnih vpisov itd. Vseh zgledov je 209, in so seveda nalašč v ta namen izbrani. Knjiga je vsestransko uporabna; prav bo prišla praktičnemu knjigovodju, revizorju knjig, podjetniku samemu, juristu, ki se peča z oceno gospodarskih dogodkov, davčnemu uradniku in gospodarskim krogom sploh. Poda nam vpogled v zadevne napake, nepravilnosti in kazenske slučaje in nas uvaja v ocenjevanje knjigovodskega načina. Zlasti lepa sta slog knjige, ki ne postane nikoli dolgočasen, in pa sistematika v njeni zgradbi. Taka knjiga pride vsakomur prav.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno liganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave s električnim obratom. Ceniki na razpolago!

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 31. maja t. l. po-

nudbe glede dobave 200 kg vrvice za zalivanje in bukovega oglja; do 3. junija t. l. glede dobave 400 m poljskih tračnic in 136 ton plinskega premoga; do 8. junija t. l. pa glede dobave 2000 kg železne pločevine. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 1. junija t. l. ponudbe glede dobave plošč za okretanje; do 2. junija t. l. pa glede dobave 1 razmnoževalnega aparata (Opalograph). Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 7. junija t. l. ponudbe glede dobave cilindrorega in strojnega olja ter bencina. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 7. junija t. l. ponudbe glede dobave 130 kubičnih metrov jamskega lesa. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 18. junija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 6 brzostružnic; dne 22. junija t. l. glede dobave zakovic, vijakov, matic in podložnih plošč; dne 24. junija t. l. pa glede dobave bombaža za čiščenje lokomotiv. Dne 18. junija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 8.000.000 kartona za vozne karte; dne 18. junija t. l. glede dobave gumijevih cevi; dne 23. junija t. l. glede dobave vodogrevnih lokomotivnih cevi; dne 24. junija t. l. pa glede dobave blazin za lokomotive, tenderje in vagona. Dne 18. junija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave stenja, cunj, brisač za čiščenje, plinskega koksa, lesnega in kovaškega oglja; dne 22. junija t. l. pa glede dobave okroglega železa. Dne 21. junija t. l. pri Ekonomskem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani glede dobave raznega steklenega materiala; dne 22. junija t. l. glede oddaje predelave svinčenih zalivk; dne 23. junija t. l. glede dobave pisarniškega materiala (kuverte, indigo-papir, pisarniški papir, opalograph-material, peresa itd.); dne 24. junija t. l. glede dobave 1460 komadov električnih žarnic ter glede dobave raznih tiskovin.

Prodaja. Dne 23. junija t. l. se bo vršila pri Kr. Direkciji Šum v Vinkovcih ofertalna licitacija glede prodaje raznega lesenega materiala.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Vse vrste trgovske knjige kot: ameriški Journal, glavne knjige, blagajniške knjige, vsakovrstne štrance, bloke, mape kakor tudi vse vrste šolske zvezke vam nudim s svojimi prvovrstnimi izdelki najugodnejše

A. JANEŽIČ, Ljubljana

Florijanska ulica št. 14

knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig.

Na veliko!

Na malo!

Najboljša v materialu in konstrukciji so:

Josip Petelinca

kolesa in šivalni stroji

znamke

Gritzer, Adler in Phönix.

Najlepše opreme, pesamezni deli, pneumatika, igle za vse sisteme — samo v

Najnižje cene. — Tudi Ljubljani blizu Prešernovega spomenika ob vodi.



Pomlad!

Nogavice, kravate, srajce, rokavice, naramnice, žepni robci, nakit za oblike, otroške majice, nahrbtniki, palice, dežniki, kiti, vseh vrst, šifoni, Solingen škarije, noži, potrebščine za krojače, čevljarje, tapelnike, šivilje in sedlarje. Razne dišeča mila — samo pri

Josip Petelinca

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Ljubljana.

Najnižje cene! Točna postrežba!

Izdelovanje oljnatih barv, firneže, lakov in steklarskega kleja. — Zaloga kemičnih in rudninskih barv. — Potrebščine za slikarje, pleskarje, ličarje in druge, vse v te stroke spadajoče.

Se priporočam

IVAN JANČAR

Trgovina Miklošičeva cesta 4
Skladišče Vidovdanska c. 14.

NAROČAJTE

»TRGOVSKI LIST«

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! Zahlevajte cenike

Najboljša Puch-kolesa!

Solidne cene! Plačljivo na obroke!

IGN. VOK, Ljubljana - Novo mesto

Tiskarna MERKUR, Ljubljana

trg.-ind. d. d. — Simon Gregorčičeva ulica 23

se priporoča za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovce, obrtnike, industrijce in urade. — Lastna knjigoveznica

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiu)

Brzjavke: Kredit Ljubljana :: :: Telefon šte. : 2040, 2457, 2548; interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepositi itd.